

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:	3.Kf.700.084/2023/11.
A felperes:	felperes1 (felperes címe.)
A felperes képviselője:	felperes jogi képviselője (felperesi jogi képviselő címe)
Az alperes:	alperes (alperes címe)
Az alperes képviselője:	alperes jogi képviselője (alperesi jogi képviselő címe)
A per tárgya:	jogviszony jogellenes megszüntetésével kapcsolatos közszolgálati jogvita
A fellebbezést benyújtó fél:	alperes, 6. sorszám alatt
A fellebbezéssel támadott határozat:	Fővárosi Törvényszék 52.K.703.436/2022/5. számú ítélete

Í T É L E T

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az elmaradt illetmény-különbözet jogcímén előterjesztett kereseti kérelemre vonatkozó részében hatályon kívül helyezi és ekörben az eljárást megszünteti, az eljárási illetékre vonatkozó rendelkezése tekintetében akként változtatja meg, hogy az 1.106.580 (egymillió-egyszázhaty-ezer-ötszáznyolcvan) forint elsőfokú bírósági eljárási illetéket az állam viseli, ezt meghaladóan helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 231.140 (kettőszázharmincegyezer-száznegyven) forint másodfokú perköltséget.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) hatálya alá tartozó intézettel állt – kinevezése szerint 2018. április 14-től 2023. április 10-ig – határozott idejű közalkalmazotti jogviszonyban. A munkáltató előbb osztályvezetői, majd 2018. július 4-től – a főosztályt vezetve – főosztályvezetői munkakörben foglalkoztatta vezetői pótlékkal együtt havi bruttó 730.000 forint illetményért. Az intézet 2018. október 1-től az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 8/A. § alapján az alapító okiratának módosításával központ1 néven a kormányzati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Kttv.) hatálya alá került, ezáltal az alperes a 2018. november 13-án kelt 41 389-654/2018/OTFHÁT számú okiratában (a továbbiakban: rendelkezés jogállásváltozásáról okirat) értesítette a felperest, hogy a Kjt. 25/C. § (4) bekezdés alapján 2018. október 1-től határozatlan időre, 422.300 forint havi bruttó illetményt megállapítva kinevezte – a 2018. október 25-én kelt, a központ1 ideiglenes működési rendjéről szóló 1/2018. Tisztifőorvosi Utasítással (a továbbiakban: ideiglenes SZMSZ) létrehozott – főosztály2 állományába, a Kttv. hatálya alá tartozó közbeszerzési referens munkakörbe. A felperes munkaköri leírást nem kapott. Az alperes a 2018. október 13-án kelt kettő, ugyanazon számon hozott 41 389-774/2018/OTFHÁT számú intézkedéseivel az ideiglenes SZMSZ alapján létrehozott főosztály2 vezetésével 2018. október 1-től – a szakértői munkakörbe kinevezéssel és szakmai főtanácsadói címmel rendelkező, korábban szintén közalkalmazottként dolgozó, így a jogviszonyváltással érintett, a főosztály állományába átirányított – főosztályvezetőt bízta meg. Az alperes a 2018. november 29-én kelt 44 167-95/2018/OTFHÁT számú rendelkezéssel (a továbbiakban: felmentő okirat) a felperes határozatlan idejű kormányzati szolgálati jogviszonyát a Kttv. 63. § (1) bekezdés a) pontja alapján – a Kttv. 68. § (1) bekezdése szerinti 2018. december 3-án kezdődő két hónap felmentési idő biztosításával, a felmentési idő teljes tartamára a munkavégzési kötelezettség alóli mentesítésével, 422.300 forint havi illetmény alapul vételével – 2019. február 2-i hatállyal megszüntette. A felperes a 2020. november 17. napján tartott tárgyaláson anyagi pervezetés körében a kárenyhítési kötelezettségre nézve kapott tájékoztatásra arról nyilatkozott, hogy a jogviszony jogellenes megszüntetését követően nem volt álláskereső, mindvégig dolgozott; a központ2tal 2018. szeptember 1. napjától 2019. augusztus végéig magánszemélyként megkötött megbízási szerződéssel rendelkezett, e jogviszonyból havi 150.000 forint/hó átalánydíjat és a közbeszerzési becsült érték után pedig az elvégzett munkához kapcsolódó külön megbízási díjban részesült, s erre a külön megbízási szerződésre az alperes munkáltatótól külön engedéllyel rendelkezett; 2019. április 17-től egyéni vállalkozóként dolgozott, majd 2019. szeptemberétől a MÁV-nál munkajogviszonyt létesített (44.K.702.374/2020/16. tárgyalási jegyzőkönyv, 4. oldal második bekezdés).

[2] A felperes a rendelkezés jogviszonyváltozásáról, valamint a felmentő okiratok ellen közszolgálati panaszt nyújtott be a Közszolgálati Döntőbizottsághoz (a továbbiakban: KDB). Kérte a 2018. november hónapra elmaradt illetmény jogcímén bruttó 615.000 forint megfizetését, annak 2018. december 5. napjától számított kamataival együtt, valamint jogviszonyának és havi bruttó 730.000 forint illetményének helyreállítását. Ennek hiányában kérte a kéthavi felmentési időre kéthavi illetményének bruttó 1.460.000 forintban történő megállapítását, továbbá 12 havi elmaradt illetményének megfelelő 8.760.000 forint átalánykártérítés megfizetését. A KDB a 2019. április 12-én kelt JHÁT-DB/56/18/2019. számú határozatával (a továbbiakban: Határozat) a rendelkezés jogállásváltozásáról okirat

tárgyában az eljárást a Kttv. 190. § (2) bekezdése alapján – hatáskör hiányában – megszüntette, míg a felmentő okirat tárgyában a közszolgálati panasznak részben helyt adott, és a kormányzati szolgálati jogviszony jogellenes megszüntetésével összefüggésben kötelezte az alperest, hogy a felperesnek átalánykártérítés címén 6 havi illetménynek megfelelő 4.380.000 forintot, valamint a felmentési időre járó illetménykülönbözet címén 615.400 forintot fizessen meg.

[3] A felperes a KDB határozat alapján keresettel élt, amelyre indult peres eljárásban az elsőfokú bíróság által 2021. január 11-én meghozott 44.K.702.374/2020/23. számú közbenső ítéletének meghozataláig módosított keresetében jogellenes felmentésére tekintettel a Határozat megváltoztatásával az átalánykártérítésnek 24 havi összegben történő megállapítását és az alperes kamat megfizetésére kötelezését kérte. Az elsőfokú bíróság 44.K.702.374/2020/23. számú közbenső ítéletével azt állapította meg, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes kormányzati szolgálati jogviszonyát, továbbá a felperes keresetváltoztatása – a tovább-foglalkoztatás iránti kérelem visszavonása – nyomán azt állapította meg, hogy a Kttv. 193. § (1) bekezdés d) pontjában meghatározott egyenlő bánásmód követelménye megtartottságát, az Ebktv. 8. § t) pontja szerinti védett tulajdonság, illetve egyéb helyzet szerinti hátrányos megkülönböztetés fennállását nem kellett vizsgálnia. Az alperes fellebbezése nyomán eljáró Kúria a 2021. május 31-én meghozott Kf.VII.39.442/2021/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyta. A Kúria e fellebbezési eljárásában már vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 86. § (3) bekezdésébe, illetve 43. § (1) bekezdésébe ütközően hozta-e meg a közbenső ítéletet: a keresetváltoztatás körében a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) alapján kialakult bírói gyakorlatra visszautalással, a perben alkalmazandó új perjogi szabályozásra átvetéssel, értékelve a releváns tényállást arra jutott, hogy a felperes keresetét a Kp. 43. § (1) bekezdésébe ütközően nem változtatta meg, tekintettel arra, hogy keresetében a felmentés jogellenességének megállapítása (és e körben a KDB határozatának a megváltoztatása) mellett kérte a KDB által meghatározott 6 havi kárátalány mértékének – 12 havi, majd később – 24 havi mértékre történő felemelését. Rögzítette, hogy marasztalásra irányuló kérelem miatt az elsőfokú bíróság – helyesen – a Kp. XXXIII. fejezetében szabályozott marasztalási per szabályai szerint járt el, melynek a Kp. 131. § (4) bekezdése értelmében a keresetet a tárgyalás berekesztéséig meg lehet változtatni. Útmutatóként rögzítette, hogy az eljárás folytatásában az elsőfokú bíróságnak a helyes illetmény összeg figyelembevételével kell a Kttv. 193. § (5) bekezdése alapján a felperest megillető jogkövetkezményekről döntenie, amely illetmény összeg függ a jogállásváltozás jogellenessége, azon belül a munkakör és az illetmény összegének megállapítása iránt előterjesztett kereseti kérelem – a Fővárosi Törvényszék által 53.K.702.621/2020. szám alatt felfüggesztett eljárásban történő – mikénti elbírálásától.

[4] A rendelkezés jogállásváltozásról okirat ellen – a fentiek szerint – a felperes szintén keresettel élt, annak alapján indult perben, annak során módosított keresetében a felperes a rendelkezés jogállásváltozásról okirat jogellenességének megállapítását, valamint az alperes 2018. november 1. és 2019. január 31. napjai után járó 1.230.000 forint elmaradt illetmény-különbözete, annak kamatai, továbbá a jogellenes felmentésére tekintettel 17.520.000 forint átalánykártérítés megfizetésére történő kötelezését kérte. E perben az elsőfokú bíróság – a felfüggesztés megszüntetését követően – a 2021. október 12. napján meghozott 44.K.704.388/2021/8. számú ítéletével az alperest arra kötelezte, hogy fizessen meg a felperesnek elmaradt illetmény-különbözet jogcímén 1.230.800 forintot és ezen tőkeösszeg után 2019. január 1. napjától a kifizetés napjáig számított, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A keresetet elutasító ítélet-rész indokolás

körében rögzítette, hogy a felmentés jogellenessége jogkövetkezményeiről a bíróságnak külön perben (azaz a tárgyi fellebbezési eljárás alapjául szolgáló, a Kúria Kf.VII.39.442/2021/4. számú, jogalapra vonatkozó ítéletét követően összecszerúségre folytatott peres eljárásban) kell (majd, azaz a tárgyi fellebbezésben vizsgált, folytatott peres eljárás eredményeként) döntenie, ezért a felperesnek a jogellenes felmentésre tekintettel megfogalmazott átalánykártérítés megfizetésére irányuló kereseti igénye nem a 44.K.704.388/2021. számú perben (volt) érvényesíthető. A Fővárosi Törvényszék ezen ítéletét a Kúria 2022. június 22. napján meghozott Kf.VII.45.147/2021/5. számú ítéletével helybenhagyta.

A jogalapi döntést követően elbírálásra fennmaradt, az összecszerúség körébe eső kereset és a védirat

[5] A felperes a közbenső ítélet meghozatalát megelőzően a 2020. november 17. napján tartott tárgyaláson anyagi pervezetés keretében kapott tájékoztatásokat követő keresete szerint a jogellenes jogviszony-megszüntetés jogkövetkezményeként (a korábbi 12 havi átalánykártérítés helyett) 24 havi átalánykártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest, az alperesi munkáltatóhoz eredeti munkakörébe történő visszahelyezésére irányuló kereseti kérelmétől elállt. A felperes az előkérdést jelentett 44.K.704.388/2021. perben hozott ítéletet helybenhagyó Kf.VII.45.147/2021/5. számú ítélet meghozatalát követően az összecszerúségre folytatott eljárásban 2022. november 24. napján tartott tárgyaláson a közbenső ítéletet megelőző keresetét megváltoztatta, ekkor kérte újból (a keresetlevelébe foglalt kérelméhez hasonlóan, de más összecszerúséggel) az elmaradt illetmény-különbözetet. A felperes a jogkövetkezmények körében utoljára, az összecszerúségre folytatódott eljárásban 2022. december 15. napján tárgyaláson, a berekesztés előtt pontosított kereseti kérelme szerint a jogellenes jogviszony-megszüntetés jogkövetkezményeként a Kttv. 193. § (5) bekezdése alapján 24 havi átalánykártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest a havi 730.000 forint összegű illetmény alapulvételével (17.520.000 forint), amely összeg után kamatigényt terjesztett elő 2019. január 1-i kezdőnappal, emellett további kereseti kérelemként elmaradt illetmény-különbözet alapján 3 hónapra havi 307.700 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest (52.K.703.436/2022/5. számú tárgyalási jegyzőkönyv, 4. oldal első bekezdés).

[6] Az alperes védiratában az összecszerúség tekintetében is a keresetnek az elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[7] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek átalánykártérítés jogcímén 9.490.000 forintot és ezen összeg után 2019. január 1-től a kifizetés napjáig számított, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot, elmaradt illetmény-különbözet jogcímén továbbá 923.100 forintot és ezen összeg után 2019. január 4-től a kifizetés napjáig számított, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes

jegybanksi alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[8] Rögzítette, hogy a felperes kinevezési okirata és a Kúria Kf.VII.39.442/2021/4. számú ítélete alapján a felperes illetményének havi összege 730.000 forint volt. A Kúria Kf.VII.45.147/202165. sorszámú ítéletével helybenhagyott Fővárosi Törvényszék 44.K.704.388/2021/8. számú ítélete értelmében pedig az alperes jogellenesen rendelkezett a jogviszonyváltás során a felperes illetményének megállapításáról, továbbra is főosztályvezetői munkakört látott el. Mindezek miatt alaptalanul vitatta az alperes az összeget, illetve megalapozatlanul állított eltérő illetmény összeget, mivel a fenti illetmény összeg ítélte dolog (*res iudicata*).

[9] A jogellenes jogviszony-megszüntetés *ex lege* jogkövetkezménye az átalánykártérítés, ezért nem vizsgálta a kártérítés konjunktív elemeinek meglétét, csupán mérlegelte az átalánykártérítés mértékét, a kártérítés konjunktív elemeit nem kellett bizonyítania a felperesnek. A 2-24 hónap közötti összeg középértékét (13 hónap) fogadta el ítélete alapjául.

[10] Utalt arra, hogy nem csupán a jogviszony tartama az értékelendő, de az átalánykártérítés mértékének meghatározásakor az eset összes körülménye releváns. Az, hogy a jogellenesen megszüntetett jogviszony – ahogy arra az alperes helytállóan hivatkozott – rövid tartamú volt, önmagában nem indokolta volna a középérték alkalmazását. Ugyanakkor figyelembe vette, hogy a felperes kiskorú gyermek eltartására volt köteles, és ilyen felelősség mellett került megszüntetésre jogellenesen a jogviszonya; továbbá a felperest megillető illetményénél alacsonyabb összeg került megfizetésre, valamint túlfizetés jogcímén levonást is alkalmaztak; a felperesnek hiteltartozása volt, amelynek törlesztésére az érintett időszakban volt köteles; az alperes a felperes több megkeresésére sem reagált érdemben, ezzel megghiúsította a jogellenes jogviszony-megszüntetés hátrányos következményei enyhítésének elvi lehetőségét, azaz kizárta a tárgyalásos megoldást, ami enyhítette volna a jogsérelem hátrányos következményeit. Mindezek együttes mérlegelésével, az egyes tényezők súlyozásával 13 havi illetményben látta a jogsértéssel és következményeivel arányban állónak az átalánykártérítés mértékét, a 13 havi összegben felüli rész (11 havi összeg) tekintetében – mivel azt eltúlzottnak találta – a keresetet elutasította.

[11] A három havi illetmény-különbözet megalapozottan járt volna a felperesnek. Az illetmény-különbözettel érintett időszak – a kereseti kérelemnek és a 2022. november hó 24. napján megtartott tárgyalásról készült jegyzőkönyvben foglalt nyilatkozatnak megfelelően – három havi tartam.

[12] Kitért a kamat kezdő időpontjainak meghatározása során értékelt releváns tényekre, azok értékelésére is.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[13] Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezést, és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte, másodlagosan az ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását.

[14] Állította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete sérti a Kp. 43. § (1) bekezdését, 110. § (2) bekezdését, a Kttv. 109. § (3) bekezdését [helyesen: 193. § (3) bekezdés], Kttv. 109. § (5) bekezdését [helyesen: 193. § (5) bekezdés], a Kttv. 63. § (1) bekezdés a) pontját, a

jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 1. § (1) bekezdés b) pontját és 23. § (1) bekezdés b) pontját – figyelemmel a közigazgatás modernizációja érdekében szükséges intézkedésekről szóló 1535/2018. (X. 29.) Korm. határozatra (a továbbiakban: Korm. határozat) –, a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Ksztv.) 1. § (1) bekezdését és (2) bekezdés a) pontját, 2. § (1) bekezdés g) pontját.

[15] Indokolása szerint az ítélet eljárásjogi és anyagi jogi szempontból sem felel meg a meghozatalakor hatályos jogszabályi előírásoknak és az irányadó bírói gyakorlatnak, a felperes részére megítélt átalánykártérítés mértéke az eset összes körülményeinek mérlegelése alapján rendkívül eltűzött.

[16] A kereseti kérelem és a védirat korlátai között az ügy tényállását helyesen, a valóságnak megfelelően állapította meg, azonban a Kttv. 193. § (3) és (5) bekezdés szerinti mérlegelési szempontok sérültek: ítélete teljesen figyelmen kívül hagyta, hogy a felperes a peres eljárás során és az elsőfokú ítélet kihirdetésekor is rendelkezett munkaviszonnyal, tehát volt máshonnan megtérülő jövedelme; figyelmen kívül hagyta, hogy a munkáltatói intézkedés központi állami intézkedés következménye volt, és e jogi tény sem értékelte megfelelő súllyal, kizárólag a felperes szemszögéből, az ő szempontjait vette figyelembe, a munkáltatói intézkedés körülményeit és hátterét egyáltalán nem mérlegelte, annak ellenére, hogy a periratok között valamennyi munkáltatói intézkedésre vonatkozó okirat rendelkezésre állt.

[17] Valós mérlegelés eredményeként indokoltabb lett volna a törvényi minimumhoz közeli átalánykártérítés megállapítása: a Kttv. 63. § (1) bekezdése a) pontjára figyelemmel annak megfelelő mérlegelése, miszerint a felperes jogviszonyát Korm. határozat alapján rendelte el csoportos létszámcsökkentés keretében, amire munkáltatóként semmilyen (sem közvetlen, sem közvetett) ráhatása nem volt, figyelemmel a Jat. 1. § (1) bekezdés b) pontja és 23. § (1) bekezdése b) pontja szerinti, a közjogi szervezetszabályozó eszközre vonatkozó szabályokra, a Ksztv. felhívott rendelkezéseire. Az elsőfokú bíróság mérlegelése során nem vizsgálta ezen ok-okozati összefüggéseket.

[18] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Érvelt a fellebbezésre irányadó törvényi követelményeknek való meg nem feleléssel, a peres előzményekre utalással az ítélt dologgal, és a fellebbezési érvelés hiányosságával is.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[19] Az alperes fellebbezése – az alábbiak szerint – nem alapos.

[20] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 108.§ (1) bekezdésében foglaltak alapján, a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között vizsgálta felül, az ügyet tárgyaláson elbírálv.

[21] A fellebbezési eljárás keretét adó fellebbezés és fellebbezési ellenkérelemtől eltérve a Fővárosi Ítéltábla hivatalból észlelte azt, hogy azösszezszerűségre folytatódott eljárásban a felperes 2022. november 24. napján keresetét – előzmények után ismételten – megváltoztatta, majd azt a 2022. december 15. napján tartott tárgyaláson véglegesítette, s az alperes marasztalását kérte elmaradt illetmény-különbözet címén, 2018. november 1. és 2019. január 31. napjai után, 3 hónapra járó havi 307.700 forint és kamatai összegben (is). E

jogcímen a felperes a marasztalási igényét a fellebbezési eljárás alapjául szolgáló peres eljárást megindító keresetlevele (12. oldal, keretes rész) ugyan tartalmazta a KDB határozat vitatásához kapcsolódóan (esedékesség pótlása, továbbá kamatfizetésre vonatkozó rendelkezés), de a közbenső ítélet meghozatalát megelőzően, anyagi pervezetést követő keresetváltoztatás során az igénymegjelölésre már nem került sor: azaz a felperes azt a 2020. november 17. napján tartott tárgyaláson a keresete megváltoztatásakor nem nevesítette. Mind 2022. november 24. napján, mind 2022. december 15. napján azonban az e jogcímen keresetváltoztatás jogcímén újból előterjesztett marasztalási igénye azonos időszakra szólóan és azonos jogcímen már érvényesített és megítélt igény volt: arról – ráadásul magasabb összegben – a Fővárosi Törvényszék már döntött a 44.K.704.388/2021/8. számú ítéletében, amely a Kúria Kf.VII.45.147/2021/5. számú ítélete révén jogerőre emelkedett. A Kúria ezen ítéletét a felperes 2022. július 14. napján, az alperes pedig 2022. július 19. napján töltötte le. Ennélfogva a keresetváltoztatásra hivatkozással ismételten előterjesztett igény tekintetében mind 2022. november 24. napján, mind 2022. december 15. napján már ítélt dologról (*res iudicata*) volt szó, amelyet az elsőfokú bíróság a keresetváltoztatás nyomán szükséges hivatalbóli vizsgálati kötelezettsége (perakadály) és annak ellenére nem észlelt, hogy az ítéletről hivatalos tudomással bírt, minekután az ítéletet a felperes felmentéskori illetményének jogszerű összege alapulvételéhez figyelembe kellett vennie ahhoz, hogy a Kttv. 193. § (5) bekezdésében foglalt jogkövetkezménnyel dönteni tudjon.

[22] A Kp. 81. § (1) bekezdés a) pontjának megfelelően a bíróság az eljárást bármely szakaszában megszünteti, ha a 48. § (1) bekezdés a)–i) pontja alapján a keresetlevél visszautasításának lett volna helye. A Kp. 48. § (1) bekezdés g) pontja szerint a bíróság a keresetlevelet visszautasítja, ha a vitatott közigazgatási tevékenység jogszerűsége nézve ugyanazon a jogalapon már jogerős ítéletet hoztak. A fellebbezési eljárással érintett perben a perfüggőség kérdése a keresetváltoztatás idejére már nem volt értelmezhető és azért sem bírt relevanciával, mert a megállapított tényállás szerint a közbenső ítélet meghozatalát megelőző keresetváltoztatás eredményeként nem maradt a per tárgya az illetmény-különbözet, az a párhuzamos igényérvényesítés eredményeként a Fővárosi Törvényszéken 44.K.704.388/2021. szám alatt lezárt peres eljárás tárgya volt és maradt, az igényt végül az abban az eljárásban meghozott 44.K.704.388/2021/8. számú ítélettel ítélték meg. A közbenső ítéletet követően azösszegezésre folytatott eljárásban a keresetváltoztatáskor az elsőfokú bíróság az ítélt dolog vizsgálata és alapulvétele ellenére nem ismerte fel, hogy az új igény a fellebbezés folytán vizsgált peres eljárásban nem érvényesíthető. A Fővárosi Ítéltábla a perakadályt hivatalból észlelve a Kp. 110. § (4) bekezdés megfelelő alkalmazásával az elsőfokú bíróság ítéletét az elmaradt illetmény-különbözet jogcímén előterjesztett kereseti kérelemre vonatkozó részében hatályon kívül helyezte és e körben az eljárást megszüntette.

[23] A Fővárosi Ítéltábla döntésének következménye, hogy az elsőfokú pervesztesség-pernyertesség arány kisebb mértékben megváltozott. Ennek a fellebbezéssel nem támadott elsőfokú perköltség kérdésén túlmenően a kereseti illeték szempontjából volt olyan következménye, amely az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását tette szükségessé: egyrészt arra tekintettel, hogy a más-más címen (alperes személyes illetékmentessége, a felperes javára megállapított munkavállalói költségkedvezmény) és arányban (1.051.251 – 55.329 forint arányban az alperes-felperes pervesztessége okán), de az kereseti illetéket teljes mértékben az állam tartozik viselni, figyelemmel az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. § (1) bekezdés c) pontjára, a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 102. § (6) bekezdésére, valamint a Kp. 35. § (4) bekezdésére és a Pp. megfelelően alkalmazandó 525. § (2) bekezdésére. Másrészt a megváltoztatás további indoka, hogy az elsőfokú bíróság annak ellenére kötelezte a felperes kereseti illeték-rész fizetésére, hogy a közbenső ítélet meghozatalát megelőzően a 2021. január 11. napján tartott tárgyaláson

meghozott 44.K.702.374/2020/23-I. számú végzésével megállapította a felperes részére a munkavállalói költségkedvezményt. Miután a pervesztesség-pernyertesség aránya a hivatalból vizsgálандó körben tett megállapítás eredményeként változott, így a másodfokú bíróság nem volt elzárva attól, hogy fellebbezés hiányában is érinthesse az elsőfokú ítéletnek az elsőfokú eljárási illetékre vonatkozó rendelkezését, és az elsőfokú ítéletet e körben a Kp. 109. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztassa.

[24] Az alperes fellebbezésében összefoglaló kijelentéssel állította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete, illetve az annak meghozatalára vezetett peres eljárás eljárásjogi és anyagi jogi szempontból sem jogszerű.

[25] A másodfokú bíróság a hivatalbóli körön túlmenően a fellebbezés alapján elsőként az eljárásjogi jogszabálysértéseket vizsgálta. A felperes helytállóan ellenértelt azzal, hogy a Kp. 110. § (2) bekezdése a másodfokú eljárásra vonatkozó szabály, az egyébként a másodfokú bíróság döntési jogkörének részbeni szabályozását tartalmazza (hatályon kívül helyezés), így nem olyan eljárásjogi rendelkezés, amelynek vonatkozásában értelmezhető lenne az elsőfokú bíróság jogszabálysértő eljárása vagy döntése. A peres eljárásra nézve a fellebbviteli fórumként eljáró Kúria helybenhagyó döntést hozott a közbenső ítélet vonatkozásában, így hatályon kívül helyezés és új eljárásra adott útmutatás, attól való eltérés a Kp. 110. § (2) bekezdése vonatkozásában nem állapítható meg. Rögzítendő, hogy a Kúria a Kf.VII.39.442/2021/4. számú ítéletének [51] pontja ugyan tartalmaz útmutatást a közbenső ítéletet követően folytatandó eljárásra nézve, az nem esik a Kp. 110. § (2) bekezdése szerinti útmutatás körébe, mert nem kapcsolódik hozzá hatályon kívül helyező döntés(rész). Ezen túlmenően a Kúria által megfogalmazottak figyelembevételével járt el az elsőfokú bíróság, mert a „helyes” illetmény összeg a perbeli esetben az anyagi jogerős 44.K.704.388/2021/8. számú ítéletben megállapított volt, amire nézve az elsőfokú bíróság – figyelemmel a felfüggesztésre is – bevárta az olyan jogerős döntést, ami ellen már rendkívüli jogorvoslati eljárásnak, a Kúria előtti felülvizsgálati eljárásnak nem volt helye, figyelemmel arra, hogy másodfokon a Kúria járt el, a jogerő az ő ítéletéből származott.

[26] Az alperes eljárási jogszabálysértésként állította a Kp. 43. § (1) bekezdés sérelmét. E jogsérelemi állításhoz érdemi indokolás nem társult a fellebbezésben. Az alperes a fellebbviteli tárgyaláson arra utalt – értékelve a felperes ellenkérelmi reagálását is –, hogy e kérdés ítélt dolog, de arra a káráltány el nem fogadása miatt benyújtott fellebbezési érvelés jogi levezetéseként hivatkozott. E jogszabálysértéshez kapcsolódó önálló jogi indokolás hiányában, figyelemmel a tárgyaláson tett nyilatkozatra is, a másodfokú bíróság is akként értékelte azt, hogy a hivatkozás a Kúria, mint fellebbviteli fórum előtt a Kf.VII.39.442/2021. számú fellebbezési eljárásban érvényesített fellebbezési jogsérelemi jogállítás és érvelés ismétlése, amely a Kúria Kf.VII.39.442/2021/4. számú jogerős ítéletére figyelemmel ítélt dolog. Ehhez képest jutott arra a másodfokú bíróság, hogy a Kp. 43. § (1) bekezdés sérelmét nem lehet akként értelmezni az alperes részéről, amely áttételesen kapcsolódna a hivatalból észlelt perakadályhoz, mert arra semmilyen kapcsolódó indokolás(rész)t, elemet a fellebbezés nem tartalmazott, emiatt az alperes e jogsérelemi állítás ellenére sem tekinthető részben sem pernyertesnek a másodfokú eljárásban.

[27] Áttérve az anyagi jogi jogszabálysértésekre, a Kttv. 193. § (3) bekezdésének sérelmét az alperes tévesen állította. Lényeges, hogy a jogalapi döntést jelentő, a Kúria által helybenhagyott közbenső ítélet nem a Kttv. 193. § (3) bekezdés alkalmazását irányozta elő, mivel az elsőfokú bíróság a 44.K.702.374/2020/23. számú ítéletében a Kttv. 63. § (1)

bekezdés a) pontjának sérelmére alapítottnak (két konjunktív feltétel közül az egyik hiánya) állapította meg a kormányzati szolgálati jogviszonyának megszüntetése jogellenességét, míg a Kttv. 193. § (1) bekezdés d) pontjának fennállását nem állapította meg, e körben a KDB határozat jogszerű voltára tett megállapítást. Ebből következően a Kttv. 193. § (3) bekezdése és annak megsértése nem értelmezhető, ugyanis a jogviszony jogellenes megszüntetésével összefüggésben nincs a Kttv. 193. § (1) bekezdés pontjaira nézve bírósági megállapítás, a Kttv. 193. § (3) bekezdés szerinti „Az (1) bekezdésben foglalt esetben meg kell téríteni ...” fordulat nem teljesült, a felperes az alapul fekvő perben, az összecszerűség körében a Kttv. 193. § (5) bekezdés szerinti átalánykártérítési igényét érvényesítette. Ehhez kapcsolódóan rendelkezésre állt a jogerős 44.K.702.374/2020/23. számú ítélet nyomán a jogalap, ezen ítélet alapján fennállt, hogy „... a kormányzati szolgálati jogviszonyt nem az (1) bekezdésben foglalt módon szüntették meg jogellenesen, ...”.

[28] A Kttv. 193. § (5) bekezdéséhez kapcsolódó jogsérelmi állítás megalapozatlan. Egyrészt az alperes azzal érvelt, hogy az eset összes körülménye közt nem nyert értékelést az, hogy a jogviszony megszüntetésekor a felperes jogviszonyát Korm. határozat alapján rendelte el csoportos létszámcsoökkentés keretében, amire munkáltatóként semmilyen (sem közvetlen, sem közvetett) ráhatása nem volt, figyelemmel a Jat. 1. § (1) bekezdés b) pontjára és 23. § (1) bekezdés b) pontjára, illetve a Ksztv. rendelkezéseire. Elkerülte az alperes figyelmét, hogy a közbenső ítélet anyagi jogerős döntésként állást foglalt abban a kérdésben is, hogy Kormány által elrendelt és bizonyítottan végrehajtott csoportos létszámcsoökkentés valós ok volt ugyan, ugyanakkor a felperes által betöltött munkakör megszüntetésének valódisága ezzel ok-okozati összefüggésben nem volt megállapítható, mivel a Kttv. 63. § (1) bekezdés a) pontjában előírt két konjunktív feltétel közül (létszámcsoökkentést kell végrehajtani, és emiatt a kormánytisztviselő munkaköre megszűnik) az egyik hiányzott, az ok-okozati kapcsolat a felmentés oka és a felmentést megalapozó feltételek között nem volt meg, nem nyert bizonyítást. Másrészt megfogalmazva az alperes jogellenes jogviszonyszüntetéssel bizonyított összefüggésben nem áll az eredőként állított ok (anyagi jogerővel bíró ítéleti megállapítás). Az alperes tehát a Korm. határozattal elrendelt létszámcsoökkentést és annak általa történt olyan végrehajtását kérte volna értékelni, amelynek összefüggése a jogalap körében eldőlt: a Kúria által helybenhagyott ítélet alapján az nem megállapítható, fenn nem álló tény, így annak a Kttv. 193. § (5) bekezdése szerinti, eset összes körülménye körében való értékelése kizárt, mert *res iudicata*, hogy az nem létező körülmény.

[29] Másrészt a Kttv. 193. § (5) bekezdéséhez kapcsolódó jogsérelmi állítás jogi érve volt az, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, miszerint a felperes a peres eljárás során és az elsőfokú ítélet kihirdetésekor is rendelkezett munkaviszonnyal, tehát volt máshonnan megtérülő jövedelme. Ezt a hivatkozást az alperes a Kttv. 193. § (3) bekezdésére utalással tette meg. A Kttv. 193. § (3) bekezdése szerinti kártérítés (és nem átalánykár) vonatkozásában valóban szabályozott a kárenyhítés kérdése, figyelemmel a Kttv. 193. § (6) bekezdésére is. Jogkérdésként merült fel tehát, hogy a Kttv. 193. § (5) bekezdés szerinti eset összes körülménye vajon felöleli-e azt, a szabad belátáson alapuló értékelésnek (Kúria Kf.VII.45.106/2022/6. – BHGY K-KJ-2022-765) fel kell-e ölelnie a kárenyhítés körébe eső körülményeket is. A Kúria a jelen eljárásban is követendő Kf.VII.45.017/2021/4. számú határozatában (BHGY K-KJ-2022-365) kifejtette, hogy a Kttv. 193. § rendelkezésein alapuló átalánykártérítés iránti igény esetén az összecszerűség – a „kártérítés” átalány jellegére figyelemmel – bizonyítás útján nem állapítható meg, ezért annak összegét az elsőfokú bíróság az eset összes körülményeinek mérlegelésével szabad belátása szerint határozhatja meg. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az átalánykártérítés nem minősül a Kttv. 193. § (3) bekezdés szerinti kártérítésnek, mert az – természetét tekintve – inkább hasonul a kötbérhez, miután sem a kár bekövetkeztét, sem annak összecszerűségét bizonyítani nem kell, az a törvény alapján, *ex lege* az jár egyes jogellenes kormányzati szolgálati

jogviszonymegszüntetés (annak megállapítása) esetén, mérlegelő tevékenység csak az összegének megállapításához kapcsolódik. Látni kell továbbá a jogi szabályozás rendszertani és nyelvtani elemzése eredményeként, hogy a Kttv. 193. § (6) bekezdése kifejezetten a Kttv. 193. § (3) bekezdésére utal, ami pedig a Kttv. 193. § (1) bekezdés szerinti esetkörökre utal vissza: lényeges ezért, hogy olyan esetben, mikor a jogviszony jogellenes megszüntetése kívül esik a Kttv. 193. § (1) bekezdés esetkörein, ezért nem kérhető az eredeti munkakörben történő továbbfoglalkoztatás, azért is általánymérlegelés a jogkövetkezmény, mert az általánymérlegelés intézménye képes felölelni azokat reparációs igényeket, amely a továbbfoglalkoztatás elmaradásából és egyéb együttthatókból következnek: a felek közötti jogviszony nem áll helyre, nem kell/lehet kölcsönösen együttműködni a jogellenesen megszüntetett jogviszonyból eredő hátrányok semlegesítése érdekében, a megelőző állapot (kormánytisztviselői jogviszony, előmeneteli rendszer, várományok stb.) visszaállításának lehetősége nem merül fel [más jogviszony(ok) létesülnek], ezért is lehetetlen a számszerűsítés, tételes bizonyítás. Az általánymérlegelés célja nemcsak reparáció, hanem a szankcionálás is, miután a törvény értékelni rendeli a jogsértés súlyát is. Tényleges kárról, mint érvényesítési előfeltételről a Kttv. 193. § (5) bekezdése esetén nincs szó.

[30] A Kp. 78. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 279. § (3) bekezdése szerint a bíróság a kártérítés vagy egyéb tartozás összegét, ha az a szakértői vélemény vagy más bizonyíték alapján nem állapítható meg, a per összes körülményeinek mérlegelésével belátása szerint határozza meg. A Pp. 279. §-ához fűzött indokolás szerint a szabad bírói mérlegeléstől el kell határolni a szabad belátás szerinti döntést. A törvény ugyanis arra ad lehetőséget a bíróságnak, hogy a kártérítés vagy egyéb tartozás összegét, ha az a szakértői vélemény vagy más bizonyíték alapján sem határozható meg, a per összes körülményeinek mérlegelésével saját belátása szerint határozza meg. A szabad belátás alkalmazására csak az objektív bizonyíthatatlanság esetén kerülhet sor, nem alkalmazható akkor, ha a releváns tény a fél oldaláról bizonyítható lenne, de elmaradt a szükséges bizonyítás, vagy az nem igazolta a tényállás valóságosságát. A szabad belátás nem lehet önkényes: a bíróság döntésének meg kell felelnie a helyes gondolkodás követelményének, és a per anyagából következtethetőnek kell lennie, továbbá kellő meggyőző erővel kell bírnia. Az általánymérlegelés összegét az eset összes körülményeinek figyelembevételével kell megállapítani. A törvény példálózó felsorolása alapján az eset összes körülménye körében különösen a jogsértés és annak következményei súlyának van jelentősége az összecszerűséggel összefüggésben. A jogsértés súlyának az értékelése elsősorban a munkáltató jogellenes megszüntetés során tanúsított magatartásának a mérlegelését jelenti. A perbeli esetben a jogsértés súlya körében – a korábban kifejtettek miatt, az eredőként állított oknak a felperes munkakörének megszüntetésére nézve bizonyítatlan fennállása miatt – kizárólag a jogviszony jogellenes megszüntetése volt értékelhető az alperes oldalán, míg a jogsértés jogkövetkezményei körében kizárólag a felperesnek a jogellenes megszüntetés miatt elnehezült, elsőfokú bíróság által már értékelt körülményei voltak értékelhetők. A már kifejtettek miatt – eltérően az elsőfokú bíróság által a közbenső ítélet meghozatalát megelőzően anyagi pervezetés körében adott tájékoztatástól – a felperest nem terhelte kárenyhítési kötelezettség, ennek értékelése elmaradását az alperes alaptalanul vitatta. Megjegyzendő, hogy a felperes a kioktatást követően nyilatkozott arról, hogy mely jogviszonyok alapján rendelkezett bevétellel, amelyek miatt álláskereső megállapodást sem kellett kötnie. E nyilatkozatok az elsőfokú bíróság előtt is ismertek voltak egyébként, így a Kúria Kfv.VII.37.353/2020/7. ítéletének megfelelően annak értékelése lehetséges volt, ugyanis ezen eseti döntés (BHGY - K-KJ-2020-248) szerint az általánymérlegelés mértékénél a felperes saját állításait is mérlegelési körbe kell vonni.

[31] A Fővárosi Ítéltábla a fentiekben kifejtettek tekintetével az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezéssel támadott körben, a fellebbezés keretein belül a Kp. 109.§ (1) bekezdése alkalmazásával (részben) helybenhagyta.

[32] A másodfokú eljárásban a felperes megbízási szerződés alapján kérte az alperesnek a másodfokú eljárás során a jogi képviseletével [ügyvédi munkadíj és azzal összefüggő általános forgalmi adó (a továbbiakban: ÁFA)] összefüggő, felmerült költségében történő marasztalását, számszerűsítetten 200.000 forint munkadíj és az ügyvédi tevékenység (szolgáltatás) igénybevétele után fizetendő ÁFA együttes összegében, 254.000 forintban. Az elvégzett jogi munkával arányban állóként értékelt díjigényt a másodfokú bíróság a rendelkező részben meghatározott összegben állapította meg, amely az általános forgalmi adó ellenértékét is magában tartalmazza. Az eltérés indoka az, hogy a hivatalbóli észlelt eljárás megszüntetési ok, és abból következően alkalmazott hatályon kívül helyezés és eljárás megszüntetés miatt az elsőfokú pernyertesség-pervesztesség arány megváltozott. A módosult 91 % - 9 %-os arány figyelembevételével vont le a másodfokú bíróság a felperes másodfokú perköltségigényéből a pervesztesség arányában. A másodfokú perköltséget a felperes nagyjából fennmaradt pernyertessége folytán az alperes köteles megtéríteni a Kp. 99. § (3) bekezdése, 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdésének megfelelően.

[33] Az alperes Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján teljes személyes illetékmentességben részesül, ezért a feljegyzett, az Itv. 39. § (1) bekezdése szerinti illetékalap után az Itv. 46. § (1) bekezdésébe szerint számított 1.401.600 forint fellebbezési eljárási illetéket a Kp. 99. § (3) bekezdése és 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 95. § (1) bekezdés c) pontja, és a Pp. 102.§ (6) bekezdésére figyelemmel az állam viseli.

[34] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Kp. 99.§ (1) bekezdése zárja ki.

Záró rész

Budapest, 2023. augusztus 30.

dr. Robotka Imre s.k.	dr. Rác Krisztina s.k.	dr. Kecskés Zsófia s.k.
a tanács elnöke, előadó bíró	bíró	bíró